

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 5:20, za pol leta
K 2:60, za četrt leta K 1:30.
Posamezna številka 10 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 5 mark, za Ame-
riko 2 dolarja.
Pošiljajte na uredništvo in
upravnništvo:
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati z enostopnimi pe-
tit vrsticami se zaračuna-
vajo in sicer: pri enkratni
objavi po 18 vin., pri dva-
kratni po 16 vin., pri šest-
kratni po 14 vin., pri celo-
letnih objavah po 12 vin.
za vsakokr. — Za razne iz-
jave itd. stane petič vrstica
24 vin. — Reklam. so poštni
ne proste. — Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Odkritosrčna beseda!

Vprašanje miru ves čas dolgotrajne vojne ni bilo tako pereče in tako upapolno kakor je sedaj. Vse dosedanje mirovne ponudbe, razprave o miru in agitacija zanj so imele le politični pomen, morda tudi diplomatični namen, da se je olajševalo in vleklo vztrajanje, zakaj mirovne ponudbe morejo imeti šele tedaj pravi pomen, če so resne, to je take, da povedo, kaj hočejo in da tvorijo vsaj resno podlago za pogajanja, da so jo moralno dolžne sprejeti vse vojujoče stranke, ker jim nudijo priliko, da uveljavijo vsaj tiste zahteve, za katere so vojno pričele.

V sedANJI vojni je demokratizacija na eni strani in na drugi strani obramba glavna parola. Vsi osvojevalni cilji, razdelitev posameznih držav, to so zakulisni cilji, ki so jih vojujoče države sicer želele, hotele, a le malo naglašale.

Vse te načrte prekriža sedaj splošna mirovna ponudba ruske demokracije, ker temelji na načelih brez aneksij, brez vojne odškodnine, samoodločevanju narodov in demokratizaciji vladnih sistemov.

Ta ponudba je torej prva, ki se ji nihče ne more očitno upirati, če so bili njega vojni cilji odkritosrčni. Zato se tudi smemo nadejati, da pride do resnih mirovnih pogajanj in da je skoraj izključeno vsaj za centralne države, da bi tega predloga resno ne upoštevale. Pričela so se že tudi pogajanja. Na vsej ruski bojni črti so sovražnosti ustavljene.

Kakor je važno to vprašanje za ves proletarijat, vendar ne smemo zamolčati ob tej priliki, da čakajo avstrijsko delavstvo resni in težki časi. Če se sklene splošen ali poseben mir, smo pri nas jako malo pripravljeni na prehod iz vojnega v mirovno gospodarstvo. Ko se bo vršil ta proces, bomo imeli še mnogo večjo krizo nego smo jo imeli ob pričetku vojne. Vojna se je pričela poleti, ko smo spravljali pridelke, smo imeli zaloge, končala se bo v zimi ali spomladi, ko nimamo zalog. Preden se gospodarstvo vrne na prejšnjo pot bodo minili meseci. Podjetniki bodo zniževali mezde, ker bo nastala slabša konjunktura, ker jim bo primanjkovalo obratnih potrebščin in marsikatero podjetje bo ustavilo vsaj deloma svoj obrat, pri čemer bodo v prvi vrsti prizadeli delavci, najbolj delavci, ki so v tej vojni prinašali tako ogromne žrtve, toliko trpeli ne samo pri nas nego povsod. Taka bridka doba prehoda nas čaka in zavedati se je moramo, pripravljeni moramo biti nanjo. Ogniti se je ne moremo in premagati hočemo v slogi tudi to bridko izkušnjo v nadi, da se nam bližajo lepši časi, plod našega neumornega organizatoričnega dela. In nikdar ne pozabljamo, da nam vsak dan nadaljevanja vojne to perspektivo še poslabša.

Delavske organizacije so že na delu, da olajšajo ta prehod. Prehod bo milejši, bo ugodnejši, čim krepkejši bodo organizacije, da uveljavijo svoje zahteve na mero-dajnih mestih.

Pozivljamo torej vse delavstvo, apeliramo z iskreno odkritosrčnostjo, da vztrajajo v organizacijah, da jih okrepe, da agitirajo zanje. Res so v zadnjem času naše strokovne organizacije lepo napredovale, do-

segle so tudi nekaj uspehov, toda sedaj prihaja čas preizkušnje. Tega trenutka ne sme nihče zamuditi, da ne zlije kapitalistični sistem svoje volje nad nami. Če nas srečajo na našem trudapolnem potu težkoče, če nam obesijo kruh še više, kljub temu se združimo v organizacijah, da čimprej premagamo vse težkoče. Naša naloga je to, naša dolžnost do nas samih in do naših svojcev. Ne ustrašimo se ničesar, saj smo delavci, ki vzdržujemo ves svet, a da bi nas ta svet, ki ga mi vzdržujemo, premagal, to bi bilo — smešno.

Dunajska konferenca strokovnih organizacij.

V dneh od 23. do 25. novembra se je vršila na Dunaju konferenca zastopnikov avstrijskih strokovnih organizacij. Konferenca se je posvetovala o razmerah, ki jih je povzročila vojna in o zahtevah delavstva pri mirovnih pogajanjih ter zlasti tudi o nalogah organizacij, kako naj se utrdi njih stanovitnost. Glede preosnove organizacije bo sklepal bodoči strokovni kongres, ker bo šele tedaj razvidno, kakšne posledice bo imela vojna glede na reforme v državi. Na konferenci so bile sprejete tri pomembne resolucije.

Dnevni red konference obsega sledeče tri točke: 1. Demobilizacija in posredovanje dela. (Poročal Hueber.) 2. Ustanovitev delavskih zbornic. 3. Organizacija in povišanje prispevkov. Na konferenci je bilo nad 230 delegatov, kar kaže, kakšno važnost polaga avstrijsko organizirano delavstvo na sklepe te konference.

Konferenco je otvoril sodrug Hanusch, ki je bil izvoljen poleg Müllerja in Merte v predsedstvo.

O prvi točki dnevnega reda „Demobilizacija in posredovanje dela“ je poročal sodrug Hueber. Poročilo in debata sta trajala ves dan. Po temeljiti razpravi je bila sprejeta naslednja resolucija:

Zastopniki strokovnih organizacij v generalnem komisarijatu za vojno in prehodno gospodarstvo naj glasujejo po svoji preudarnosti in upoštevajoč stvarni položaj za sledeča, od vlade predlagana navodila:

1. Za najvažnejše stanovske panoge v trgovini, obrti in industriji se lahko osnujejo posebne državne organizacije za strokovno posredovanje dela; najbolj smotreno je, če se priklopijo te organizacije obstoječim vojnim zvezam.

2. Predpogoj, da se proglasi strokovno posredovanje dela za javno in da postane deležno državne podpore, je stroga nepristranost v vodstvu. Ta nepristranost za jamči s tem:

- a) da so v vodstvu zastopani v enakem številu delodajalci in delojemalci;
- b) predsedstvo naj ima oseba, ki ne pripada nobeni teh skupin;
- c) če pride do sporov, zlasti če delavci ustavijo delo ali so izprti, odloči vsakokrat odbor, ali naj preneha s posredovanjem ali ne.

3. Priporočajo se, da se včleni strokovno posredovanje dela v splošno organizacijo, ki naj obsega vse posredovanje dela razen obrtnega.

Na željo tiskarjev se je vršilo glasovanje ločeno in sicer tako, da se je glasovalo o točki c posebej. Zastopniki nekaterih strok so zahtevali, da preneha odbor s posredovanjem prav pri vsakem konfliktu. Ta točka je bila sprejeta z večino glasov, ostala resolucija soglasno.

Na koncu se je predlagal Hueber sledečo mirovno izjavo: Državna konferenca sklene:

Stanje naše produkcije zahteva, da se sklene mir prej ko mogoče; drugače bo naše narodno gospodarstvo neozdravljivo razrušeno, a delavstvo, na katerem sloni narodno gospodarstvo, bo vsled prenapora in pomanjkanja, trajno obubožano. Državna konferenca strokovnih organizacij potrjuje z najtoplejším soglašenjem mirovno akcijo, ki jo vodi politično zastopstvo avstrijskega proletarijata in pozdravlja odločni upor delavnih razredov na Ruskem proti poizkusom imperialistične buržvazije, ki hoče oguljufati rusko ljudstvo za cilj in sad revolucije, za sad revolucije, za splošni mir. Pozivlja vlado, da sprejme takoj vsako možnost za premirje in da vpliva v enakem zmislu na zavezniške vlade.

Resolucija je bila sprejeta soglasno in z živahnim odobravanjem.

O ustanovitvi delavskih zbornic je poročal Domes in predlagal sledečo resolucijo:

Čeprav si je ustvarilo delavstvo s strokovnimi organizacijami zanesljivo in dostikrat preizkušeno sredstvo za varstvo svojih interesov v boju s podjetniki, vendar občutijo težko, da se njihovi interesi vse premalo upoštevajo v upravi in zakonodaji napram veljavnim upravnim uredbam. Ta nedostatek postaja v vojnem in prehodnem gospodarstvu še bolj občutljiv. Toda za bodočnost potrebuje delavstvo še vse bolj direktne zveze z vsemi novimi, globoko segajočimi nalogami socialne politike in zahteva zato enako zastopstvo, kakršnega imajo že posedujoči razredi. Ti imajo, v kolikor so lastniki direktne produkcije, v deželnih kulturnih svetih in poljedelskih korporacijah, v kolikor obvladajo industrijo, trgovino in obrt, v trgovskih in obrtnih zbornicah važne organe za varovanje svojih interesov, za vplivanje na državno upravo in za orientacijo zakonodaje. Delavstvo nima nobene enake oficijelne naprave. Iz teh vzrokov zahteva državna konferenca ustanovitev delavskih zbornic na sledečih podlagah:

1. Povsod, kjer je sedež obrtne in trgovske zbornice, se ustanovi še delavska zbornica.

2. Delavske zbornice so organ, ki daje nasvete in strokovnjaška mnenja o vseh delavskih in narodnogospodarskih zadevah, ki spadajo v delokrog vlade. Delavske zbornice se lahko priirgnejo k delu za izvedbo odredb vojnega in prehodnega gospodarstva.

3. Delavske zbornice so upravičene, da zahtevajo od vseh obratov svojega območja podatke in statistične izkaze; obvezane so, da sprejemajo in rešujejo predloge in pritožbe iz krogov svojih članov in njihovih organizacij.

4. Delavske zbornice objavljajo vsako leto javno poročilo o splošnem gospodarstvenem položaju delavstva, o njegovi zapo-

slenosti, o mezdnem razmerju in drugih delavskih zadevah.

5. Člani zbornice so vsi delavci in nastavljeni njenega območja, brez razlike spola, ki so podrejeni javnopravni zavarovalni dolžnosti ali ki šele bodo podrejeni tej dolžnosti.

6. Člani izvolijo na podlagi enake, enotne sorazmerne volilne pravice odbor, ki šteje 25 do 100 članov. Odbor izvoli iz svoje srede predsednika in načelstvo ki šteje 5 do 10 članov.

7. Da izvršujejo delavske zbornice že navedene naloge in naloge, ki bodo vbo- doče potrebne, morajo biti neodvisne, k čemur spada tudi zavarovanje članov vodstva v vsakem oziru. Za člane vodstva se določi dnevna odškodnina.

8. Stroške za prvo napravo oskrbi država. Stroški za tekočo upravo se dobe na ta način, da se pobira odstotna doklada od bolniškega in penzijskega zavarovalnega prispevka. To doklado odračunajo dotični zavodi vsak mesec.

Strokovni komisiji se naroča, da izde- la v sporazumu s klubom socialno demo- kratičnih poslancev zakonski načrt na tej podlagi in ga predloži parlamentu.

Po obširni debati je bila sprejeta ta resolucija.

Spomni se podpornega sklada!

Odškodnina v rudništvu.

(K § 1154 b.)

C. kr. deželnoobrambno ministrstvo, oziroma ravnateljstvo pritožbenih komisij, se je končno vendar izreklo glede odškodnin pri rudnikih. — Kesno, toda vendar.

Na tozadevno vprašanje je c. kr. mi- nistrstvo za deželno obrambo pod št.: B. K. 1076 z dne 3. novembra 1917 poslalo predsedniku pritožbenih komisij v Moravski Ostravi naslednji odlok, ki velja seveda tudi za vse druge pritožbene komisije:

„Rešuje dopis z dne 23. oktobra 1917 se naznanja, da je izdalo ravnateljstvo pritožbenih komisij odlok načelniku pritožb- ne komisije v M. Ostravi, v katerem sporazumno s c. kr. ministrstvom za javna dela in s c. kr. pravosodnim ministrstvom označuje sta- lišče, katero zavzema ravnateljstvo glede na porabo § 1154 b o. drž. zak. pri rudniških obratih.

Odlok pravi bistveno, da je pritožbena komisija po mnenju ravnateljstva pristojna sklepati o zahtevkih, ki se zahtevajo v zmislu § 1154 b od rudniških obratov ter da velja imenovani § tudi za rudniške obrate.

Ravnateljstvo pritožbenih komisij:

Sweceny s. r.

S tem torej preneha v severozahodnih čeških premogovnikih gonja proti § 1154 b, ki so jo vprizarjali podjetniki nad pol leta. Zahtevali so vedno, da mora o tem odločiti ministrstvo poprej. Za nas ni bilo o tem nobenega dvoma že spoznanja, toda sedaj imajo tudi podjetniki željeni odlok. To kar je ministrstvo izreklo dne 3. novembra je samo ob sebi umljivo: § 1154 b velja tudi za rudniške obrate. Preden je izšel ta odlok, smo imeli že okolo 100 sodnijskih razsodb, ki so bile ugodne za rudarje.

Odškodnine nočejo plačati, če je ru- dar dalje zadržan nego en teden, vračunati nočejo draginskih doklad. Vsekakor gre tudi v tem pogledu rudarju odškodnina.

Zaupniki in člani naj se vedno ravna- jo po naših navodilih. Ne vemo pa kako bodo pritožbene reševale ta sporna vprašanja, ki jih povzroča nekoliko nejasni zakon, ni pripo- ročati, da bi v teh dveh stvareh tožili po samezni rudarji. Mnogo bolj priporočamo, da naj bi predlagale splošno razsodbo rudarske zadrage pritožbenim komisijam po revirjih. Bolj ugodno je to, kakor da bi rudarji sklepali kak dogovor glede na ime- novani predlog.

Predloge o skupnih stroških

avstroogrške monarhije, ki jih je skupna vlada predložila delegacijam so naslednje, in sicer obsegajo proračunski provizorij za proračunsko leto 1917/18 in obračun o sku- pnih izdatkih in dohodkih za proračunska leta 1914/15, 1915/16 in 1916/17. Predloge pravijo v glavnem: Izmera za redne in izre- dne skupne izdatke avstrijsko-ogrške mo- narhije za čas od 1. julija 1917 do 30. ju- nija 1918 je določena po zneskih iz pro- računskega leta 1914/15; izmera za vojne stroške za skupno oboroženo silo je dolo- čena za čas, v katerem traja vojna, po ne- obhodni potrebi. Posebna tabela pojasnjuje vojne stroške:

L. 1914/15: Armada: 9.870.000.000 K, vojna mornarica: 109.700.000 K;

L. 1915/16: Armada: 14.842.800.000 K, vojna mornarica: 162.500.000 K;

L. 1916/17: Armada: 17.789.000.000 K, vojna mornarica: 240 milijonov kron.

Skupaj za armado: 42.502.000.000 K, za vojno mornarico: 512.000.000 K.

Razen tega so dobila skupna ministr- stva za administracijo v treh vojnih letih: Ministrstvo za zunanje zadeve 271 milijonov, vojno ministrstvo in armada 1 milijardo 536 in pol milijonov, vojna mornarica 379 miljo- nov, skupno finančno ministrstvo 16 miljo- nov 900 tisoč, računsko kontrola 1 milijon, skupaj 2.205.112.000 K.

V skupnem znesku 45 milijard 219 milijonov 547 tisoč sta prispevali obe državi monarhije v razmerju

kvot: V prorač. l. 1914/15 10.705.848.000 K

„ „ „ 1915/16 15.725.971.000 „

„ „ „ 1916/17 18.787.727.000 „

Za proračunsko leto 1917/18 bo potre- ba na podlagi zahtev zadnjih mesecev in če traja vojna vse proračunsko leto za arma- do okroglo 19 in pol milijard, za mornarico pol milijarde, skupaj okroglo 20 milijard. Dve drugi predlogi obravnavati sklepne rač- une za leto 1913, oziroma za prvo polletje 1914. Skupno finančno ministrstvo je predlo- žilo poročilo o upravi Bosne in Hercego- vine za leta 1914 do 1916.

Od izhoda prihaja mir...

Nadepolna vest prihaja narodom ki neizmerno trpe zaradi grozot vojne...

Revolucijska volja ruskega ljudstva na- stopa vedno jasneje in zavedneje po poti stremjenja, da napravi konec grozovitemu prelivanju krvi in prinese vroče željeni mir vsemu svetu. Kar bi bilo naletelo še pred nekaj tedni na tesni dvom: Ali bo revolu- cija v Rusiji res dovolj krepka in stanovit- na, da izvine iz roke krvavo se borečim med seboj sovražnim narodom, postaja vsak dan verjetnejše: zakaj od prvega dne- va ruske revolucije je ta edina in odkri- tosrčna nositeljica mirovne volje ruskega naroda, z razvojem revolucije se je ta vo- lja tudi vidno okrepila, ki ne zapusti ve- like, mogočne ruske države več, dokler ne nastane na svetu zopet mir.

Kolikokrat so že po bedi vojne tlače- na ljudstva videla sijati zarjo miru, ki je poživila nado, da preneha medsebojno uničevanje narodov. Vse dosedanje mirov- ne nade so bile goljufive...

In sedaj se nam je zopet približala nada. Ruska revolucija, ki je že od počet- ka veljala kot naresneja, mir pospešujoča sila, se utrjuje dan za dnevom bolj in ved- no bolj krepi nado, da uresniči svojo na- logo, ki ima namen končati vojno. Od vseh nad na prihajajoče mirne čase, ki so pre- trešali svet v štiridesetmesečni grozoti pol- ni vojni, je sedanja, ki jo pospešujejo raz- mere v Rusiji, najbolj opravičena. Naj nam ne prinese tudi ta groznega razočaranja.

Domači pregled.

Vse strokovne organizacije nujno vabimo, da priglase svoje delegate za Zvezni občni zbor čimprej (s. Zoré Viktor, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I). — Politične orga- nizacije in druge pa naj istotako naznanijo svoje zastopnike izvrševalnemu odboru na naslov „Naprej“ v Ljubljani (s. Jos. Petejan). Tudi zaradi prenočišč treba se prigrasiti o pravem času.

Obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani še ne bo. Občinski svet ljubljanski je skle- nil v torek, da ne otvori letos obrtno na- daljevalno šolo v Ljubljani. Štiri leta so vajenci v Ljubljani brez nadaljevalnih šol. Trgovska in obrtna zbornica je obljubila prispevek za to šolo, deželni odbor, pa stavi zahteve, ki so v danih razmerah neiz- vedljive. Deželna vlada pa sploh nima za letos denarja na razpolago. Tako so srečno pokopali to nujno izobraževališče obrtnega naraščaja ljudje, ki bi bili poklicani, da skrbijo za prosveto mladine. Milo rečemo če pravimo, da je to zločin, zločin, ker je prav sedaj tak čas, da bi nujno potrebovali izobražen naraščaj. Nezaslišana krivica je to, nazaslišano zlo, greh nad našim naro- dom.

Društveni shod jeseniških kovinarjev se bo vršil v nedeljo dne 16. dec. ob pol 10. dopoldne v gostilni pri „Jelenu“ na Savi. Dnevni red: Zakaj je delavcem po- trebna strokovna organizacija; Razmere v tovarni. Poročevalec iz Ljubljane. Slehernega kovinarja in vseh ženskih članic je dolžnost, da se shoda v polnem številu udeleže.

Odbor.

Mirovni shodi so se vršili v nedeljo dne 2. t. m. v Ljubljani, Borovnici, Idriji, Hrastniku, Jesenicah, Trzinu, Zagorju in Trbovljah. Bili so vsi dobro obiskani in so sprejeli resolucijo, ki je bila objavljena s ponedeljek v „Napreju.“ — Vrše se še mirovni shodi v soboto dne 8. t. m. ob 3. popoldne v Vodmatu pri Podobniku in v nedeljo dne 9. t. m. popoldne ob 3. na Glincah v gostilni „Amerika“; dalje v ne- deljo dne 9. t. m. ob 10. dopoldne v Spod. Idriji in ob 6. zvečer v Logatcu.

Črna. Dne 25. novembra je bilo skli- cano zborovanje podružnice Unije rudarjev, ki je pa bilo, žal, jako slabo obiskano, da- si je bilo o pravem času objavljeno. Žalo- stno je, da niso prišli tudi tisti člani, ki so že dolgo časa organizirani, čeprav dobro vedo, da je organizacija v sedanjem žalo- stnem času kar najbolj potrebna. Skrbeti moramo tudi za to, da bomo pripravljeni po vojni za boje, ki bodo gotovo nastali. Dolžnost članov je, da povečajo organiza- cijo, zakaj, če tega ne store, bomo sami krivi slabih razmer in pregajanja. Ob kon- cu shoda se je vnela med nekim prejšnjim funkcionarjem in sedanjim precej ostra de- bata. Prejšnji je rekel, da treba prav krma- riti. Toda kaj to pomeni. Če krmar sedi pri krmilu pa ni veslačev, ne gre ladja ni- kamor; počakati je treba, pridobiti je tre- ba veslače, društvu člane, pa gre vse, kar delavstvo hoče. Le pogledimo, kako vesela poročila o naraščanju organizacij prihajajo od drugod, povsod napredujejo in so tudi dosegli že marsikakšne uspehe. In tako, tovariši, mora biti tudi pri nas. Tudi mi hočemo in moramo zavzemati častno mesto v delavski organizaciji. Zadnji pa vendar ne bomo, saj smo enako zavedni delavci kakor drugod!

Novice iz Črne. Na poti od Žerjava v Črno je napadel ponoči neznanec čevljarja Luko Tominca, ki je 70 let star in ga oro- pal gotovine okolo 100 K. Za zločincem ni sledu. — V noči od 20. na 21. m. m. je bil ukraden v Žerjavu iz strojnice rezervni jermen, dasi je bil strojnični paznik navzoč, ni o tem nič opazil. Drugo noč so bili ukradeni iz pripraviljalnice trije jermeni v dolgosti 30, 10 in 16 metrov, ki so bili po 18 cm široki, dalje 30 posteljnih prtov, eni škornji, en jopič, ena modra delavska ob-

leka in pa tobak, ki so ga imeli v rezervi gospodje pazniki. Družba ima zaradi teh tatvin okoli 4000 K škode. — V Črni je velika beda: ni jesti, ni kaj obleči, kuriva tudi ne. Kam bomo prišli?

Kriza v vojni industriji. Graški „Arbeiterwille“ poroča, da so pričeli v mnogih obratih vojne industrije na Štajerskem omejevati delo. Velike množice delavcev pošiljajo na dopust. Tisti, ki so bili oproščeni od vojaške službe, morajo k vojakom, delavke pa enostavno odpuščajo iz službe. Vzrok, da se to godi, je pomanjkanje premoga in materiala. — Kakor smo poizvedeli pri kovinarski organizaciji, so ustavili tudi še drugi veliki vojni obrati delo, ne le oni na Štajerskem. Omejitev dela v vojni industriji je tako obsežna, da bo v bližnjem času nad en milijon delavcev in delavk na „dopustu“.

Delegacije so pričele zborovati na Dunaju. V otvoritveni seji sta bila na dnevnem redu prestolni govor in govor zunanjega ministra grofa Czernina, ki izjavlja, da sprejema predloge ruske vlade kot podlago za mirovna pogajanja. Grof Czernin se pridružuje načelom brez aneksij, brez vojne odškodnine, prostost morja, razoroženje in ustanovitvi svetovnega razsodišča. Govor utegne na splošno razpoloženje tudi zunaj ugodno vplivati in pripomoči k temu, da se mirovno gibanje tudi v deželah sporazuma razvije do vplivne moči.

Avstrijske delegacije nameravajo odgoditi. Sedaj? Zakaj?

Nova konsolidacija nemških strank. Kakor poroča parlamentarna korespondenca, se sestanejo nemško-nacionalne stranke glede sklepanja o novi zvezi nemško-nacionalnih strank. Nova ustanovitev ne bo konstruirana po načinu bivšega nemškega „Nationalverbanda“, nego se nemške nacionalne stranke trudijo doseči trdnější ustroj, kakor so ga imele dosedanje oblike, in ki ga je sestavljal vodstveni odsek načelnikov šestih posameznih strankarskih skupin.

Novi nabori. Dunajski magistrat je že razglasil, da naj se zglase mladeniči, ki so rojeni leta 1900 še v mesecu decembru.

Vzdrževalnina. Upravno sodišče je nedavno vsled pritožbe gospodarskega deželnega pomožnega urada razveljavilo odlok neke okrajne vzdrževalne komisije, ki je Josipu B. odrekla pravico do vzdrževalnine zategadelj, ker vzdrževanje prosilca v splošnem ni bilo odvisno od prispevkov vpoklicanega. Vpoklicani je pač včasih dal kak prispevek, a redno se to ni godilo. Upravno sodišče pa je odlok okrajne komisije razveljavilo češ, da je za presojo zadeve merodajna okolnost, je-li bi Josip B. brez teh včasih mu podeljenih prispevkov bil mogel izhajati ali ne. Ker pa okrajna komisija tega ni dognala, je upravno sodišče njen odlok kot pomanjkljiv moralo razveljaviti.

Draginjske doklade učiteljstvu bodo izplačane, kakor poročajo z Dunaja, še pred 15. decembrom.

Zvišanje nezarubljivih prejemkov. Po naredbi skupnega ministrstva z dne 1. t. m. se zvišujejo doslej za nezarubljive določeni službeni prejemki in pokojnine po 3000 in 1200 K za 50 odstotkov, tako da znaša nezarubljivi najmanjši prejemek odslej 3000, oziroma 1800 K.

Karte za tobak uvedejo v Avstriji od 1. januarja 1918. Kadilci bodo dobili po 20 cigaret na teden in jih bodo dobili le tisti moški, ki bodo dali kot prišega veljavno zagotovilo, da so sami kadilci, žene pa bodo popolnoma izključene.

Ministrska komisija v južnih alpskih deželah. Predvčerajšnjim je odpotovala ministerialna komisija visokih uradnikov v Gradec. Od tam odpotuje na južno Štajersko, v posamezne okraje Koroške, Kranjske, Primorske in Dalmacije. Naloga ji je, pa pro- učiti razmere, ki jih je povzročila vojska, na lice mesta.

Naraščanje otroškega in ženskega dela v rudništvu. Velike zahteve vojne so povzročile, da delavcev v rudnikih ni bilo

mogoče v toliki meri pritegniti v vojno službo, kakor se je to zgodilo v drugih industrijah. Tako niso ravnali samo v Avstriji in Nemčiji, marveč najbrže tudi po vseh drugih državah. Ker je pa prehrana silno slaba je tudi produkcija nazadovala v rudništvu zlasti v zadnjem času, tako da je vojno ministrstvo moralo zopet odpustiti nekaj rudarjev k rudništvu. Kljub temu je pa število mladostnih delavcev znatno naraslo. Žal, da avstrijska državna statistika ne podaja točnega pregleda. Kolikor pa je mogoče dognati po uradnih podatkih, število mladostnih delavcev in delavk, poka- zuje, da je to število v vojni znatno nara- slo. Tako je v devetih revirnih rudarskih okrožjih naraslo število mladostnih delav- cev in delavk od 2570 leta 1914 na 4302 leta 1916, to je 67,4 odstotkov. V moste- škem okrožju samem, ki je izmed vseh največji, od 895 na 1536, to je kar za 71,5 odstotkov. — Če je bilo težavno in zdrav- ju škodljivo delo za mladostne delavce in delavke v rudnikih ob mirnem času jako nevarno za telesni razvoj mladostnih de- lavcev in za organizem žen in deklet, ko- liko večje morajo biti sedaj te škode, ko je delavstvo zaradi preslabega hranjenja mnogo manj odporno proti zlim posledicam. Državne uprave bi pač smele postaviti pri- merne predloge, da bi obvarovale te de- lavske skupine pred pretečo katastrofo. Če ne bodo ničesar ukrenile kljub temu, sme- mo biti prepričani, da jim manjka volje.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna se seveda nadaljuje, dasi se pogajajo na celi ruski in rumunski bojni črti o premirju. Večji boji se vrše le na italijanskem in francosko-angleškem bojišču. V Benečiji se boji le nadaljujejo. S tirolske strani pa operira Conradova voj- ska, ki ima silne težave v goratem kraju. V štirih tednih hudih gorskih bojov je Con- radova armada ujela nad 11.000 italijanskih vojakov. Te dni so se vršili zopet ljutejši napadi pri katerih je v dveh dneh zajela ta armada 9000 vojakov, nad 40 topov in mnogo strojnih pušk ter drugega vojnega materiala. — Na angleško-francoski fronti se Nemci uspešno ustavljajo prodiranju na- sprotnika. — Sporazum je mirovnim na- menom nasproten. Celo Zedinjene države so se izjavile proti osrednjim državam in se pridružujejo sporazumu. Vse kaže, da mirovna volja pač zmaga ne pa še zma- gala. Prepričani smo pa, da delavstvo in vsi prijatelji mirovne misli ne bodo več dolgo gledali imperialistične komedije s tisto potrpežljivostjo kakor doslej. Če je prilika za mir, se mir mora skleniti. Člo- veštvo ne more izkrvaveti za — zlato tele, ki ga molijo imperialisti. Na drugih boji- ščih se razvijajo vojni dogodki v manjših bojih in zlasti v Aziji skušajo zadati Tur- čiji najhujše rane, ker jim drugod napre- dovanje ne gre izpod rok.

Kaj je z mirom? Ruska demokratična vlada, ki sta ji na čelu boljševika Ljening in Trockij, je ponudila mir, razposlala noto vsem vojujočim državam, nevtralnim državam in še posebej apel delavstvu za splošni mir. Najprej predlaga premirje na vseh bojnih črtah, in sicer za tri mesece, da se med tem časom vrše mirovna pogajanja. Doslej so odgovorile Nemčija, Avstrija in Bolgarija. Te države sprejemajo zaenkrat predloge in so se že na ruski bojni črti ustavile sovra- žnosti in se vrše nadaljna pogajanja o pre- mirju. Kaj bo sporazum odgovoril še ni gotovo. Vsekakor pa bo skušal prisiliti Ru- sijo, da umakne svojo ponudbo, ker preti s sovražnostmi. Ruska vlada zahteva mir brez aneksij, brez vojne odškodnine in sa- moodločevanje narodov ter demokratizacijo. To so znane zahteve. Vprašanje pa je kakšno stališče bodo zavzele centralne države in tudi spora um napram temu sta- lišču. Zdi se nam, da jim ta trdi oreh, ker je preveč demokratičen, ne diši. Če se mir

ne sklene ob sedanjih propozicijah Rusije, bomo lahko uvideli zopet in še bolj jasno nego doslej, da je vojna imperialistična ne pa vojna za demokratična načela in za obrambo. Nismo v dvomu o tem, toda, če države ne izrabijo te ugodne prilike, potem gre nadaljevanje vojne na rovaš vojnih hujšakcev — imperialistov. Skrajni čas je, da se sklene mir. Tudi mirovno gibanje se je jako poživilo po vseh deželah. Na An- gleškem in na Francoskem pa prav pridno zapirajo prijatelje miru.

Iz nemškega državnega zbora. V seji nemškega državnega zbora dne 1. t. m. je socialni demokrat Ebert pozdravil jasen od- govor kanclerja in avstrijske vlade glede na rusko mirovno ponudbo. Z ozirom na izjave angleških in francoskih ministrov, da hočejo nadaljevati vojnko do konca, se mora Nemčija z močjo braniti. Neodvisni socialni demokrat Ledebour je izjavil, da odklanja vojni kredit. Po živahni polemiki med socialnimi demokrati in neodvisnimi socialisti so sprejeli vojni kredit v višini 15 milijard.

Nemški državni zbor so odgodili, dasi so socialni demokrati odločno nasprotovali, češ, da mora državni zbor med mirovnimi pogajanjimi ostati skupaj.

Ustavodajni zbor. Preko Stockholma poročajo iz Petrograda: Ruski listi priob- čujejo vladni ukaz, s katerim se sklicuje ustavodajni zbor na 11. december ob 3. popoldne v Tauriško palačo.

Tajne pogodbe. „Pravda“ priobčuje tajne pogodbe, ki so jih sklenile Anglija, Francija in Rusija z Italijo, da si zagotovijo pomoč Italije. O kompenzacijah Italiji piše „Pravda“: Italija dobi svoj delež na vojni kontribuciji, ki bo odgovarjal njenim žrtvam in njenim uspehom. V slučaju razširjenja francoskih in angleških kolonij na račun Nemčije se zagotovi Italiji kompenzacija z razširjenjem njenih kolonij pri Eritreji, Libiji in pri vseh kolonijah, kimeje ob francoske in angleške kolonije. Francija, Anglija in Rusija prevzamejo odgovornost, da bodo ščitile Italijo pred vsakim vmešavanjem svete stolice v prilog dosege predčasnega miru in ureditvijo vseh z vojno v zvezi stoječih vprašanj.

Ukrajinci v Rusiji so proglasili svojo republiko, ki pa ostane v zvezi z Rusijo.

Romunija je ponudila premirje. S tem premirjem bo cela bojna črta od Črnega morja pa do Izhodnega morja mirovala.

Sibirija se je baje proglasila za samo- stojno republiko.

„Italija ni nikaka mirovna ovira“. Italijanski zakladni minister Nitti je rekel nekemu sotrudniku „Corriera della sera“, da vojna na strani zaveznikov je za Italijo pred vsem gospodarska potreba, ker Italija ne more pogrešati dovoza surovin in živil iz zavezniških dežel. Italija danes nima ne teritorialnih aspiracij ne sanj o svoji veli- čini, ki se ne bi dale zjediniti z resnično- stjo. Držanje Italije torej ne bo nikoli ovira za sklepanje miru. Vse sile dežele pa mo- rajo služiti samo obrambi eksistence, kajti samo na ta način more dežela ostati zma- govita.

Clemenceau ali Wilson. »Daily News« ima članek svojega glavnega urednika Gar- dnerja z naslovom: „Zakaj se torej borimo?“ ki se značilno odreja Clemenceau. — Gardner izjava, da se zavezniki z Wilsonom bore za mir, ki hoče ustvariti zvezo narodov, s Clemenceauom pa za onega, ki jo izklju- čuje. Clemenceau zabranjuje svoj vstop v zvezo narodov, kjer bi imela tudi Nemčija prostora. Posledica bi bila, da bi bili pri- siljeni proti nemškemu narodu, ki bi ga tudi po vojni ne mogli uničiti, postaviti močno zvezo oblasti, obdati ga z do zob oborože- nimi sovražniki, škodovati njegovemu go- spodarstvu in ga izključiti iz svetovnih trgov, dočim bi pa Nemčija usmerila vso svojo energijo v cilj, da si znova pridobi prostost delovanja in se pripravi za maščevanje. Kaj ni v tem priprava za novo svetovno vojno, ne pa čas novega ustroja sveta po mirovnem sklepu? Od Wilsona začrtana pot, ki jo

mora odobriti vsak, ki se mu že studijo krvave orgije, vodi k zvezi narodov. Wilson ni pričel vojne iz slasti prelivanja krvi, nego da bi skrmaril ladjo človeštva v nove vode, ker se je bal, da bi drugače tudi dediča Amerike „Pax Amerikana“ (ameriški mir) pogoltnili tokovi krvi. „Pax Amerikana“ je najznačilnejši pojav, ko je moglo do trenutka pred vojno veliko število prostih dežel od Kanadskih jezer do rta Horn živeti med seboj brez vojaške organizacije, brez vojaštva po poklicu, brez utrjenih mej in brez tajne diplomacije. Wilsonovo stremenje hoče razginiti na cel svet to Pax Amerikana. Namreč mir sveta, ki bi odstranil militarizem in mesto sile postavil pravičnost Clemenceauov govor, ki nemškemu narodu jasno razloži da izven svojega militarističnega sistema nima nobenih nad in nobene bodočnosti, terja obenem, da se za vselej odpravi zmeda glede vojnih ciljev, ki muči zavezniške. Ako je Clemenceauova odklonitev zveze narodov temeljni kamen zavezniške politike, potem se mora vojna odigrati do zadnjega dejanja tragedije; če pa stremimo za zvezo narodov, potem naj pa spravi zavezniško vojevanje, njih mirovni predlogi, bodoča gospodarska politika in njih stališče proti pruskemu sistemu z ene in proti nemškemu narodu z druge strani, v gotov sklad.

Wilson in premirje. „Petit Parisien“ poroča iz Washingtona, da smatra ameriški kabinet položaj splošno za zelo kritičen. Wilson se boji, da bo rusko premirje pred vsem imel posledico, da bo del vojnih sil predčasno stopil v mirovna pogajanja. Potem pa bo to omogočilo mirno gospodarsko osvojitve Rusije s strani Nemčije, kar bi motilo gospodarske načrte Amerike in Anglije ter omogočilo agitacijo za stockholmsko konferenco. Samo popolna edinost na pariški konferenci more paralizirati odpad Rusije.

Ententna konferenca. Pripravljalno zborovanje za ententno konferenco, oziroma konferenco medzavezniškega generalnega štaba se je pričela danes zjutraj. Ministrski predsednik Lloyd George, general Wilson, lord Milner in general Saywille so odšli včeraj v Versaille, kjer se mudi tudi general Cadorna. „Petit Parisien“ poroča k pariški konferenci: Z odpadom Rusije se je težišče vojne prelozilo iz vzhoda na zapad. Potrebno je izdelati nove načrte. „Matin“ zahteva, da mora dati konferenca vsem državam, ki bodo v bodočnosti tvorile konfederacijo Rusije, kakor Poljska in Ukrajina, vse potrebne garancije za bodočnost. „Temps“ zahteva složno z drugimi listi organizacijo gospodarskega boja zavezniškov proti Nemčiji. Blokada je orožje sedanjosti, izključitev dovoza surovin pa orožje prihodnosti. Ukrepi,

ki se bodo sedaj storili, so neprecenljivega vpliva za bojevanje v prihodnjem letu. Konsolidacija in centralizacija zavezniškov je sedaj potrebnejša, kakor kdaj poprej. — Francosko časopisje izjavlja v zadnjih dnevih, da je vspricho dogodkov v Rusiji potreba izdelati popolnoma nov vojni načrt. Dogodki so baje jako resni. Napadi na maksimaliste, ki jih označuje francosko časopisje za izdajalce in nemške špijone, se nadaljujejo. Poleg tega pa svare listi vseh strank pred prerusitvijo zvez z ruskim ljudstvom.

Delavci, napovedujejo nam hude politične boje; ko nastopijo normalni časi, bomo morali biti že pripravljeni!

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Po sklepu seje zaupnikov strokovnih organizacij dne 28. oktobra t. l. sklicujemo na 26. decembra 1917.

Občni zbor
zveze delavskih društev Kranjske, Štajerske, Koroške, itd.

DNEVNI RED:

1. Blagajniško poročilo;
2. Situacijsko poročilo;
3. Volitev načelstva in nadzorstva;
4. Sklepanje o načinu nabave potrebnih pripomočkov;
5. Razno.

§ 10. Zveznih pravil se glasi: Za vsakih 100 članov pošlje podružnica po enega delegatov na zborovanje.

Vse podružnice pozivamo, da takoj izvolijo delegate, ter njih imena naznanijo zvezi (tajniku s. Viktor Zore, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.)

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Za člane:
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji.	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v orečilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Božidar Kisel, Trebeje	od 8. do 11. dop.	Sodni okraj Višnja gora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Francišanska ulica šte. 6.
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Francišanska ul. 2.
Dr. Franc Minar kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kralgher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 15.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico). brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih: Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,
Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoj in franko.